

Regelverk for næringsfond for kommunene Hattfjelldal, Hemnes, Vefsn og Grane

Regelverket er utarbeidet i medhold av § 8 i Reglement for økonomistyring i staten og kap. 6 i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Regelverket gjelder Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning av næringsfond i kommunene Hattfjelldal, Grane, Hemnes og Vefsn og er fastsatt av departementet 7.11.2017. Det er gjort gjeldende med virkning fra samme dato. Reglement for og Bestemmelser om økonomistyring i staten er overordnet dette regelverk. Overordnet dette regelverk er også EØS-avtalens regelverk om offentlig støtte.

1. Formål med tilskuddsordningen og tildelingskriterier

Formålet med ordningen er å redusere ulempene ved vern av Vefsnavassdraget. Næringsfondene skal benyttes til å skape ny næringsvirksomhet og nye arbeidsplasser i de fire kommunene. Midlene skal benyttes til:

Tiltak i kommunal regi:

- Kommunalt nærings- og tiltaksarbeid og kunnskapsrettet infrastruktur, eksempelvis etablereropplæring, samarbeid skole/næringsliv, og ulike utredninger/analyser knyttet til næringsutvikling
- Generell fysisk infrastruktur for næringsutvikling

Bedriftsrettede tiltak:

- Bedriftsutvikling, eksempelvis etablererstipend, opplæring, produktutvikling, forskning og innovasjon
- Tilskudd til bedrifter ved oppstart, og utvidelse av mindre bedrifter

Tildelinger som er selektive/ikke har en generell karakter, for eksempel tildelinger til bygg eller infrastruktur som kun kan brukes av en eller noen bestemte virksomheter, regnes som støtte til bedriftsrettede tiltak. Tiltak i kommunal regi må innrettes slik at de ikke vil regnes som statsstøtte i EØS-avtalens forstand. Det forutsettes at minst 40 pst. av midlene benyttes til bedriftsrettede tiltak.

For næringsfond som ønsker å inkludere långivning som en del av næringsfondets virksomhet, må det utarbeides offentlig tilgjengelige retningslinjer for långivningen som inkluderer fastsettelse av rente og sikkerhet. Det er anledning til å gi lån til ikke-markedsmessige vilkår. Dersom det gis lån til ikke-markedsmessige vilkår, skal kroneverdien av rentefordelen og eventuelle andre fordeler beregnes og tildelingen skal overholde EØS-avtalens regler for tildeling av bagatellmessig støtte.

2. Kriterier for måloppnåelse

Næringsfondene skal bidra til å styrke sysselsettingen og bidra til etablering av nye bedrifter. Kriteriene er følgelig knyttet til utvikling i sysselsetting og nyetableringer som kan tilbakeføres til støtte fra fondene.

3. Offentlig støtte

Ordningen for støtte til bedrifter i Vefsn, Grane, Hattfjelldal og Hemnes kan anvendes i samsvar med regelverket for bagatellmessig støtte (Kommisjonsforordning nr. 1407/2013) og det alminnelige gruppeunntaket (Kommisjonsforordning nr. 651/2014). Disse regelverkene er

gjennomført i norsk rett gjennom forskrift av 14. november 2008 nr. 1213 om unntak fra notifikasjonsplikt for offentlig støtte.¹

3.1. Definisjoner

- Samlet støtte: Når et prosjekt får offentlig støtte fra mer enn én kilde, må støtten regnes sammen slik at man kan vurdere effekten av den samlede offentlige støtten til prosjektet. Den ansvarlige kommunen må påse at den høyeste av de tillatte støttegrenser i det aktuelle regelverket ikke overskrides. Søker må derfor forpliktes til å oppgi annen støtte gitt til samme prosjekt. Samlet offentlig støtte fremkommer ved å summere tilskudd og eventuelle støtteelementer i lån, garantier og eventuelle andre støtteformer.
- Hvis støtte skal gis som bagatellmessig støtte, skal søker oppgi samlet bagatellmessig støtte bedriften har mottatt i løpet av de siste tre år (medregnet kalenderåret for den aktuelle nye tildelingen).
- Euro: EFTAs Overvåkingsorgan (ESA) angir ved begynnelsen av hvert år en offisiell konverteringskurs for konvertering av norske kroner til euro.² Denne kursen ligger til grunn for beregning av støttebeløp i norske kroner. Denne kursen kan forandre seg over tid. Det er kommunenes ansvar å påse at riktig kurs brukes slik at ikke lovlig støttenivå overstiges.

3.2. Bagatellmessig støtte

Reglene om bagatellmessig støtte innebærer bl.a. at:

- Hvert foretak kan motta inntil 200 000 euro over en treårsperiode til alle formål unntatt transport og eksportfremmende tiltak. Dette gjelder for summen av alle kilder bedriften mottar bagatellmessig støtte fra. Støtten kan gis uavhengig av bedriftsstørrelse.
- I enkelte situasjoner skal støtte til to eller flere virksomheter regnes sammen, ved beregningen av om 200.000 euro-terskelen er overholdt. Dette gjelder for eksempel dersom en virksomhet har aksjemajoriteten i en annen virksomhet. Se for øvrig nærmere definisjoner i Kommisjonsforordningen om bagatellmessig støtte Artikkel 2 nr. 2.
- Søker plikter å oppgi skriftlig samlet bagatellmessig støtte bedriften har mottatt i løpet av de siste tre år (medregnet kalenderåret for den aktuelle nye tildelingen), hvis ny støtte skal gis som bagatellmessig støtte. I tilsagnsbrevet skal bedriften gjøres oppmerksom på at støttetildelingen klassifiseres som bagatellmessig, og at bedriften plikter å oppgi støttebeløpet ved søknad om annen bagatellmessig støtte i løpet av den påfølgende treårsperioden etter støttetildelingen (medregnet kalenderåret for den aktuelle nye tildelingen).
- Dersom det til samme formål gis både bagatellmessig støtte og spesifikk støtte, skal hele beløpet regnes som støtte til et spesifikt formål.

¹ Reglene i forskriften om bagatellmessig støtte følger av Kommisjonsforordning (EF) nr. 1998/2006 av 15. desember 2006, mens reglene om støtte til små- og mellomstore bedrifter og opplæring følger av Kommisjonsforordning nr. 800/2008 av 6. august 2008. Se: <http://www.lovdato.no/cgi-wift/ldles?ltdoc=/for/ff-20081114-1213.html>

² <http://www.eftasurv.int/state-aid/rates/>

3.3. Gruppeunntak

Regelverket for næringsfondet åpner ikke for å benytte alle bestemmelser i gruppeunntaket, men de bestemmelsene Nærings- og fiskeridepartementet mener er nødvendige og formålstjenlige for å bidra til måloppnåelsen for næringsfondene.

De gruppeunntakene som kan benyttes, er:

- Regional investeringsstøtte (artikkel 14)
- Regional driftsstøtte (artikkel 15)
- Regional distriktsutviklingsstøtte (artikkel 16)
- Investeringsstøtte til små og mellomstore bedrifter (artikkel 17)
- Støtte til rådgivning til små og mellomstore bedrifter (artikkel 18)
- Støtte til små og mellomstore bedrifters deltaking på messer (artikkel 19)
- Støtte til deltagelse i samarbeidsprosjekter innenfor ETC (artikkel 20)
- Risikokapital til små og mellomstore bedrifter (artikkel 21)
- Etablererstøtte (artikkel 22)
- Støtte til forsknings- og utviklingsprosjekter (artikkel 25)
- Støtte til forskningsinfrastruktur (artikkel 26)
- Støtte til innovasjonsklynger (artikkel 27)
- Innovasjonsstøtte til små og mellomstore bedrifter (artikkel 28)
- Støtte til prosess- og organisasjonsinnovasjon (artikkel 29)
- Støtte til forskning og utvikling innenfor akvakultur (artikkel 30)
- Opplæringsstøtte (artikkel 31)
- Støtte til utbygging av bredbånd infrastruktur (artikkel 52)
- Investeringsstøtte til lokal infrastruktur (artikkel 56)

Informasjon om hvilke vilkår som må oppfylles for tildeling etter den enkelte bestemmelse finnes i Kommisjonsforordning nr. 651/2014.³

4. Bevilgning av fondsmidlene

Dette regelverket er en oppdatering av tidligere regelverk som ble oversendt som et vedlegg til Nærings- og handelsdepartementets tilskuddsbrev av 2.7.2009 til Grane, Hattfjelldal, Hemnes og Vefsn kommuner. Hele tilskuddet ble utbetalt som et engangsbeløp.

5. Tilskuddsbrev fra kommunene

Det forutsettes at kommunen lager egne tilskuddsbrev til støttemottakere. Innvilgede søknader om tilsagn skal bekreftes ved brev som inneholder alle vilkår som må oppfylles for å få innvilget støtte (tilskudd, lån eller garanti).

6. Krav til rapportering fra kommunene

Grane, Hattfjelldal, Hemnes og Vefsn kommuner skal rapportere skriftlig om bruken av midlene i fondene og kriteriene for måloppnåelse som framgår av pkt. 2 over til Nærings- og fiskeridepartementet hvert år innen 15. april til hele tilskuddet er utbetalt. I tillegg skal hvert av fondene utarbeide en sluttrapport om bruken av midlene og resultatene som er oppnådd to

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2014:187:TOC>.

år etter at hele tilskuddet i det enkelte fond er utbetalt. De årlige rapportene og sluttrapporten skal inkludere revisorgodkjent regnskapsrapport for næringsfondets samlede rapportering. For store tildelinger bør det vurderes om det skal oversendes en egen revisorrapport.

Følgende bør inngå i rapporteringen:

1. En samlet vurdering av hvilke effekter tildelingene har gitt lokalsamfunnet.
2. Det samlede tilsagnet om lån og/eller tilskudd som er utbetalt foregående år til bedriftsrettet støtte og til tiltak i kommunal regi.
3. Oversikt over næringsfondet, inkludert hvor mye som er utbetalt av midler, utestående midler og hvor mye som gjenstår av fondet.
4. Bekreftelse fra revisor om at de tallene som oppgis i rapporteringen, herunder statsstøtteberegningen, stemmer med fondenes utbetalinger.

Det kan gis en samlet vurdering for de aktuelle tildelingene, men store tildelinger bør omtales særskilt. Vurderingen bør gjennomføres for tildelingene de to-tre foregående årene. Rapportene skal sendes elektronisk til postmottak@nfd.dep.no med kopi til Riksrevisjonen.

7. Rapportering til ESA

Det skal gjennomføres en årlig separat rapportering til ESA om tildeling av offentlig støtte. Nærings- og fiskeridepartementet sender ut et skjema til kommunene som fyller inn forespurt informasjon og sender denne til Nærings- og fiskeridepartementet, som forestår den videre rapporteringen til ESA. Rapporteringen omfatter ikke bagatellmessig støtte, ikke-bedriftsrettet støtte og støtte til landbruks-, fiskeri- og akvakultursektoren.

8. Oppfølging og kontroll

Oppfølgings- og kontrolltiltak skal normalt baseres på mottatt innrapportering fra kommunene. Gjennomgang og vurdering av innrapporteringen skal dokumenteres skriftlig. Fagansvarlig avdeling i Nærings- og fiskeridepartementet skal følge opp overfor kommunen dersom innrapportert informasjon er ufullstendig eller ikke oversendes til rett tid.

Som ledd i oppfølgingen skal fagansvarlig avdeling i Nærings- og fiskeridepartementet:

- påse at avtalte rapporter faktisk er mottatt
- gi nødvendig tilbakemelding til kommunen om gitt rapportering
- treffe tiltak dersom kontrollen avdekker muligheter for uregelmessigheter

Normalt vil kontroll innebære å vurdere om rapporteringen fra kommunene tilsier at tilskuddet er brukt i overensstemmelse med forutsetningene og om krav til måloppnåelse er oppfylt. Kontrolltiltak av mottatte årsrapporter skal omfatte følgende:

- en generell formalia- og rimelighetskontroll, dvs. at rapportene er signert, ev. revisorattestert og at tallmaterialet ikke virker usannsynlig
- gjennomgang og vurdering av innrapportert informasjon med vekt på avvik i måloppnåelse og økonomi og når det gjelder risiko, egenart og vesentlighet

Ut fra gjennomgangen av mottatt innrapportering skal det vurderes om det er behov for ytterligere oppfølgings- eller kontrolltiltak, nærmere gjennomgang av regnskap eller annen kontroll med at midlene har blitt nyttet som forutsatt, jf. pkt. 6 og Bevilgningsreglementets § 10.

9. Reaksjonsformer dersom kommunene gir uriktige opplysninger eller ikke bruker tilskuddet i samsvar med fastsatte betingelser

Dersom det gis uriktige opplysninger eller tilskudd ikke benyttes i samsvar med fastsatte betingelser for tildelingen, kan utbetalt tilskudd kreves helt eller delvis tilbakebetalt.

10. Økonomiforvaltning

Bevilget tilskudd er registrert i Nærings- og fiskeridepartementets regnskapssystem. Saksbehandling ved tildeling og utbetaling av tilskudd, bokføring, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger skal skje i samsvar med Nærings- og fiskeridepartementets interne økonomiforvaltningsrutiner og kravene som framgår av Bestemmelser om økonomistyring i staten kap. 2, 3, 4 og 6.

11. Forvaltning av fondsmidlene

Kommunestyrene skal oppnevne et fondsstyre for hvert av næringsfondene. Det er adgang til å delegeres avgjørelsesmyndighet fra fondsstyret til kommuneadministrasjonen innenfor nærmere gitte fullmaktsgrenser. Slik myndighet kan ikke gå ut over de begrensninger som følger av kommunelovens regler og de kommunale og fylkeskommunale budsjett- og regnskapsforskrifter.

Fondsmidlene plasseres på rentebærende konto. Renter tilbakeføres til fondet.

12. Evaluering av ordningen

Se pkt. 6.

Nærings- og fiskeridepartementet, 7.11.2017

Reier O. Søberg
departementsråd